

SETMANARI CASTELLARENÇ

ANY III :: NUM. 99
Castellar del Vallès - 18 gener 1935Redacció, Administració i Impremta:
Puig de la Creu, 3Número solt: 20 cèntims
Subscripció: 60 al mes

Asèpsia política

La ràpida progressió del sentit crític popular, impedirà cada dia més, la pràctica del joc brut en la política. No ens fem la il·lusió de veure implantat en la política el puritanisme. Això no. Tot allò que és obra dels homes, ha de dur indefectiblement el segell de la imperfecció. I l'art de governar és una matèria prou complicada perquè ens hàgim d'acontentar, tot el més, amb una raonada higienització. Però tenim, si, el convenciment que dintre pocs anys, menys, potser, dels que ens pensem, no serà possible ni un vint per cent dels trucatges, les argücies, les tracetes i altres procediments il·lícits que han constituït el recurs, durant molts anys, dels partits sense ideals i dels polítics buits i ambiciosos.

Espanya ha estat, tanmateix, un país llargament afectat per aquest sentit bàtura de la política. D'ací que el seu pintoresc hagi omplert gran part de la literatura dels escriptors satírics de tots els temps. Ben mirat, no és estrany que en el concepte del poble la política hagi arribat a adquirir, a Espanya, una expressió terriblement pejorativa. I és que, sovint, la manca de joc net a la política ha dut el poble a situacions de veritable tragèdia.

Espanya porta una corrua de lustres d'aquests polítics. Sense extreure la nota, hom pot dir que el país hi estava aclimatat. La gent havia arribat a admetre que la política era una mena d'esport per a distreure el poble de les seves cabòries. Un bon polític havia d'ésser aquell que llençava el pinyol més fort al Parlament i que sabia esmerçar més gràcia en l'art de tornar l'adversari. Però en l'esport i tot, la pràctica del joc net és quelcom que acaba per conquistar l'instint noble de les multituds. Els resultats del joc net són doncs sempre recomanables.

No hi ha dubte que els anglesos, políticament i en tots els ordres, són la gent més asèptica del món. I és a Anglaterra on han estat possible que governessin, amb monarquia, els socialistes, sense que ocorregués cap catàstrofe. Vol dir que el jugar net és quelcom que si en tots els ordres de la vida és sempre recomanable, tractant-se de la política constitueix un factor elementalíssim, de primera necessitat.

Història de la Filatura

per J. Farell Domingo

(ACABAMENT)

lona. Per fer-se ben capaç del perfeccionament a què arribaren els filats i teixits catalans en aquesta dominació no cal més que donar un repàs per les vitrines repletes de brodats i teixits del Museu la Ciutadella. El Museu de Lió conté també una gran quantitat de teixits d'aquesta època.

Després de llarg temps de repòs en la creació de nous nuclis industrials i en el perfeccionament de la filatura, vers l'any 1530 s'arribà a la roda de filar domèstica que fou durant llarg temps l'únic perfeccionament notable hagut fins aquella època. Sembla que foren els xinesos els introductors de modificacions en aquest aparell ja que mentre aquí sols podia filar-se un sol fil, ells ja es filaven tres alhora amb un torn mogut amb els peus per mitjà d'un pedal, qual modificació no fou introduïda a Europa fins a últims del segle XVI o a principis del XVII.

Sorpren que les races orientals no haguessin inventat cap aparell que pogués

substituir aquests rústecs instruments, malgrat haver arribat a un tal perfeccionament en el maneig dels mateixos. Es veu ben clar que la nova civilització que havia de néixer per a donar impuls a la filatura per mitjà de la creació de noves màquines estava destinada a créixer a Occident i no a l'Orient com havia estat fins allavors.

En el segle XVIII, època dels grans descobriments la ciència no deixà de banda la filatura; es varen fer els primers invents que varen canviar radicalment les antigues formes de treball i la conduïren al lloc preeminent que ocupa en l'economia mundial. Ja al bell començament d'aquest segle l'anglès Jhon Ray va introduir algunes modificacions en el taler que donaren lloc a una reducció de mà d'obra i a una major producció. Aquestes modificacions originaren una gran demanadissa de fils, el que estimulà les invencions i modificacions en les màquines de filar.

L'honor de la invenció de la que podem nomenar la primera màquina de filar perteneix a l'anglès Lewis Paul que vers

l'any 1737 construí un aparell en el qual el cotó passava a través d'uns parells de cilindres que voltaven cada un per si a una major velocitat. El vel o metxa així produït era extraordinàriament gruixut i irregular, pel que havia de donar-se-li varis passatges; l'operació de torçar i plegar s'efectuava a mà. La part característica d'aquesta màquina és de la substitució de les mans del operari pels corrons, mètode acceptat avui malgrat les modificacions i els avenços introduïts en les més modernes màquines de filar. L'any 1748 el mateix Paul donant-se compte del defecte que tenia la seva màquina de deixar passar algunes fibres entreveessades inventà la primera carda, qual objecte era el de paral·lelitzar les fibres i posar la floc amb condicions d'efectuar un bon treball en la seva màquina. Aquesta carda era formada per una sèrie de petites cardes clavades sobre una taula guarnides totes de puntes a una mateixa direcció: el cotó es cardava passant-lo per sobre d'aquestes amb una carda de mà però amb les puntes amb sentit contrari.

Malgrat que a últims del segle XVIII les relacions entre Espanya i Anglaterra fossin interrompudes, a Catalunya funcionaven satisfactòriament les màquines Paul i Higgs i no solament funcionaven sinó que uns catalans, els germans Farguella, de Berga, els cap la glòria d'haver-hi introduït una airosa modificació augmentant el nombre de pues de 24 a 120 i d'haver-hi aplicat altres importants innovacions.

Des de principis del segle XIX la construcció de maquinària tèxtil emprèn una gran volada, començant ja a tenir el caràcter d'una gran indústria, la que més tard havia d'ésser un ferm puntal dintre de l'economia d'algunes nacions. Enorme és el treball que representa fer-ne una ressenya per breu que sigui, de totes les activitats desplegades en aquest segle en bé a la filatura pel que solament farem esment d'algunes dades i invencions de màquines que marcaren en el passat segle un profund solc en la història de la filatura.

Tenim que a últims del segle XVIII Snodgrass inventà el batan, a l'any 1817 Samuel Hall construí la primera màquina de grassejar, en 1824 la selfactina fou inventada per Richard Roberts, el 1830 la pentinadora ho fou per Plat i Coiler, en

(Segueix a pàgina 2)

TRIBUNA LLIURE

Xafarderies

De petita sempre he sigut tafañera, faig com les fures que amb tot posen el nas. El meu flac és escoltar darrera les portes i per això no és estrany que aquest dia escoltés una conferència telefònica, la qual cridà la meua curiositat i que amb tot el secret vaig a explicar-la a totes les meves amigues i lectores:

Feia poc que havia parlat per telèfon amb l'amiga Neus, sobre un punt nou de «pullover», i es veu que la central encara no havien tret la comunicació ni jo havia penjat l'oricular.

Una quietud sepulcral, per la cambra solament s'oïa el tic-tac de les agulles tocant-se la una amb l'altra, de sobte un soroll llunyà d'un timbre i una veu femenina dintre l'aparell telefònic i amb aquella curiositat pròpia de la dona, vaig escoltar:

—Al·lo... al·lo...

—Qui parla, qui demana? Ha! Ets tu?

—Si...

—Si escolto, parla, què vols?

—En aquest moment ens trobem reunides les amigues per a tractar d'un assumpte d'importància per a les dones, és necessari fer un front únic contra els indirectes que ens ha fet un articulista des de la secció de Tribuna Lliure «La Farga» corresponent al número 96, és necessari fer quelcom per a ridiculitzar a alguns homes. No hi ha dret que sempre tinguem de rebre i hem acordat nomenar-te presidenta de la «Lliga dels drets de la dona» per a que amb els teus consells i bon humor ens defensis d'aquests «pollos peras» que amb una estilogràfica i un bloc de paper ens fan servir de blanc.

—Si ja he llegit aquest article, però potser us ho preneu massa a la valenta, encara que sempre tenim de carregar amb els neulers. Gràcies pel càrrec gratuït amb que heu honorat la meua amistat. Prenc el patinet i sóc amb vosaltres. A reveure.

—Salut...

Vaig quedar un moment parada, en un instant vaig reaccionar, prenc l'abric, un full de paper, un tub de carmí i em llenço al carrer; la lluna tota groga i trista es sentia també al·ludida. Un patinet passa pel meu costat, el segueixo, ens aturem en una porta d'una casa, la finestra era mig oberta, veus i crits de dona, un xivarri com un safareig, picaments de mans i tres hures... una veu coneguda comença a parlar:

—Regirant papers i documents antics es troba que en el temps dels Faraons, ja es criticava d'una manera despietada a la dona, per això amigues meves no us alarmeu, en tots els temps i èpoques la dona

sempre ha sigut la causa de tots els mals.

L'home sempre ha volgut ésser superior a la dona, ell no té cap defecte i no saltres en canvi els tenim tots, tan mateix és una sort l'ésser perfecte; però si comencem a fer córrer les tisores i a fer bugada no en quedarà un pam de net.

L'home és el creador de totes les innovacions per l'embelliment nostre, si no seguim les modes som antiquades i quan ho fem ens posen en ridícul, sempre pestes de les dones, però ells sense nosaltres no podrien viure.

Per a ésser bufons i castigadors es tallen els cabells a la Romana i se'ls fan ondar «Marcel», ens imiten amb tot, es pinten els llavis i s'arreglen les celles, també es depilen, es posen pagats de pomades i ingredients a sobre els llavis perquè els creixi el bigotí prim i requític com un Moscatel i fumen amb pipes diminutes i cursis.

Fumen tabac oxigenat—els que pateixen de «vanitis dineritis»—d'una flaire especial. Porten en les munyques un «no me olvides» i en els peus suquets; vestits i abrics que posats fan l'afecte que encara hi porten el penjador i no parlem dels pantalons que són d'una amplada igualant-se als pijames que usen les senyores en les platges, però és la moda i fa molt xic.

Són aficionats als aperitius amb «navajas», «almejas» i «xips»; de música ni cal parlar-ne, són molt filharmònics i senten una debilitat per les estridències del jazz.

Després d'haver escoltat tot quan us acabo de comptar, vaig retirar-me, doncs els peus se m'havien enrampat pel fred; i durant el camí sols es sentien els cants dels galls i el lladruc d'un gos, passa la nit com el carro de la vida.

ROSSES MISTIQUES

Notes de la Redacció:

1.ª La Redacció no es fa solidària dels articles d'aquesta secció; d'ells en seran únicament responsables llurs autors.

2.ª Els originals no seran retornats i hauran d'anar signats. Podrà usar-se a la seva publicació d'inicials o pseudònim, prèvia advertència de l'original.

CARBONS I LLENYES

Carbó alzina del Montseny - Carbó Gales Antracita - Coc - Bolado - Carbó rabassó

Tots de les millors qualitats.

Per a comandes dirigir-se a Josep Jordà. (a càl BATLLORI)

—APLEC DE SANT SEBASTIÀ DE MONTMAJOR — Atenció:

A la solella de Sant Sebastià de Montmajor, hi trobareu cafè i tota classe de begudes. També tots el que ho desitgin els hi seran portats els coves, paquets, etc. Hora de sortida: A dos quarts de set matí.

Dirigir-se a CAL BUFÍ - Sant Pau 12

HISTORIA DE LA FILATURA

(Ve de la pàgina 1)

1850 Ivan Leigh construí la primera carda de xapons i a l'any 1853 s'inventà la carda de Wellman per George Wellman.

Després d'aquesta data la introducció de modificacions en les màquines ha estat més obra de les cases constructores que no pas d'aquell sol home que esmerçava tota la seva vida a l'estudi d'una màquina; d'aquesta manera les modificacions hi han estat instruïdes d'una manera metòdica i adaptant-se a les necessitats especials de cada matèria. Un gran perfeccionament s'és introduït als nostres dies en la moderna filatura del cotó i que fuig d'aquestes invencions que podríem dir-ne col·lectives de les cases constructores; ha estat la invenció dels grans estiratges Casablanques, competidors amb tots els haguts fins als nostres dies, que són l'obra d'aquest il·lustre sabadellenc En Ferran Casablanques.

Com no es quedarien de meravellats davant de semblants màquines aquells egipcis o aquells fenicis que eren considerats com a dignes mestres en l'art de filar. I com no ho quedaria també el mateix Paul si podia trobar-se davant d'una d'aquestes màquines, una contínua de filar, per exemple, que són un alard de perfecció i l'orgull de les respectives cases constructores.

Però malgrat tot podem dir d'aquells homes que les màquines que ells crearen s'han anat perfeccionant contínuament a mesura que les condicions han canviat i que la indústria privada o particular es convertia en la florent indústria col·lectiva, però també podem dir que malgrat totes les modificacions que alteren profundament les primitives màquines, les idees fonamentals sorgides segles passats i aplicades per aquells genis inventors romanen encara incanviables.

Esbós migrat d'una gran història, aquestes ratlles no donen, ni poden donar la visió justa del desplegament d'aquesta gran història. Uns quants anys d'intensa investigació han de donar llum per a sentar la seva definitiva història. Les investigacions fins avui realitzades ens donen només les línies generals, la qual cosa, però, ja permet de situar globalment aquesta gran indústria que serveix de ferm puntal i que fa sorgir per damunt de tots els altres pobles a aquells que millor han sabut conrear-la.

GLOSARI

És un cap al tard de jorn d'hivern. Els transeünts que van i vénen de les seves respectives diligències, passen amb aire encongit i tapats fins a les orelles. Sens dubte els arrauleix la sentida depressió d'una temperatura ben pròpia del temps.

Amb un piulejar força llastimer baixen fins a terra al carrer i el creuen en diverses direccions alguns ocellics que mostien enyorar ja la primavera.

Més avall, un tros enllà prop de la cantonada, un estol de mainada xisclen i joguinegen amb les seves pròpies innocències. N'hi ha un de més petitó que, content de prendre part al joc, mossega gustós un bocí de pa amb tomàquet untant-se tota la cara ja enrogida per l'airet que passa tan discretament, però ell, lluny de sentir-lo, segueix la cridòria dels altres diminuts companys alternant-ho amb el gustós pa amb tomàquet que l'hi haurà sucut la iaia.

I jo embadalit amb aquesta escena, potser m'endinso en aquells meus anys d'infantesa que tampoc sentia el fred i tot al meu entorn somreia... i resto uns instants inconscient divagant joïós pel món de les il·lusions de la meua joventut finida...

De sobte desperto, torno en si i miro febrós els arbres de l'enllà el passeig vinculant-se despullats i tristos a l'impuls de la brisa freda que gela.

La mainada segueix joguissers amb la seva cridòria a l'enllà del carrer alegre com mai.

I aleshores, aixeco els ulls a l'horitzó i veig que el sol ja es veu post. Sols un to morenc deixa per rastre allà on s'esllenguia. La nit sens dubte, té al seu compte esborrar-lo.

MARCEL JUNCÀ

NOTICIARI

EL TEMPS

Aquesta setmana amb tot i ésser la «setmana dels barbut» com vulgarment es sol anomenar, estem gaudint d'un temps primaveral, vertaderament impropï de l'estació en que ens trobem.

És de suposar que a causa del canvi ràpid del temps es refrescarà considerablement la temperatura.

EL SEGELL PRO INFANCIA

Sabem que pel Comitè local s'estant ultimant els treballs de confecció del programa a desgranar en el gran festival que a benefici del «Segell Pro Infància» tindrà lloc el proper dissabte dia 26 del mes que som, en el Saló d'espectacles de l'Ateneu Castellarenc. Podem avançar que hi pendran part la canalleta de les esco-

les nacionals i particulars, Orquestrines, Orfeó Castellarenc, Esbart Teatral de l'Ateneu Castellarenc, etc. havent tots ells prestat el més decidit, entusiasta i desinteressat ajut a tan benèfic fi.

També i pel mateix dia l'Empresa del Cinema Excelsior, ha ofert contribuir a tan simpàtica festa, entregant la recaptació íntegra de la sessió de cinema.

L'Agrupació Esportiva Castellar F. C. el diumenge dia 27 i per tal d'associar-se igualment i contribuir al festival, està organitzant un interessant partit de futbol a benefici del «Segell».

S'ha demanat a varies senyoretes per tal de postular per la població i també en el camp de futbol el mateix diumenge, havent també acceptat.

Celebrem moltíssim les iniciatives del Comitè i esperem veure premiades com cal les seves activitats, donant en nom del mateix les gràcies a la bestreta a tots aquells que hi contribueixin.

LA FESTA MAJOR DE SANT SEBASTIÀ DE MONTMAJOR

Sabem que entre els veïns de la nostra població hi ha un contingent molt nombrós que el proper diumenge diada de Sant Sebastià, es traslladarà al poblet de Sant Sebastià de Montmajor, amb motiu d'ésser la Festa Major, que enguany per escaure's en diumenge no cal dir serà concorregudíssima.

Els castellarencs com a tradicional costum sortiran de la plaça a les 8 del matí precedits de les típiques gralles, les quals demà vespre faran l'acostumada passada pels carrers de la nostra població com a invitació a l'aplec.

Ens consta que en el programa hi figuren festes religioses i profanes com són: un solemne ofici cantat per l'orfeó de Sant Llorenç Savall, festa de la Flor, com a Homenatge als octogenaris del poble, Sardanes i balls populars a la plaça, festa dedicada a la mainada, festa d'Homenatge a la Vellesa que tindrà lloc a l'envelat, balls a l'envelat, etc. havent-se encarregat de la part musical l'Orquestrina Joventut de Sant Llorenç Savall.

Desitjariem i no cal dir n'esperem un èxit amb tant bonic repertori de festeigs.

IMPORTANT CACERA

El passat diumenge, a la veïna muntanya de Sant Llorenç del Munt i en el lloc conegut pel «Sot de la Bota» foren morts dos porcs senglars.

No cal dir quina fou la satisfacció que deurién sentir els afortunats caçadors en poder-se fer amb tan codiciades peces i molt més encara per la poca abundància d'aquesta espècie de bestiar, la captura del qual no deixa d'ésser un veritable esdeveniment dintre la cinegètica.

NOVA JUNTA

En la reunió celebrada per l'Orfeó Castellarenc el passat dimecres dia 16, quedà constituïda Junta de la següent manera:

President, Francesc Rovira Comelles; Vice-President, Josep Galimany Calaf; Tresorer, Jaume Pascuet Soler; Arxiver, Ramon Ferrer Ventura; Secretari, Juli Ventura Sanarau; Vocals, Miquel Carné Carné, Eireli Llovera Vila i Pere Pèlach Foix.

VISITA D'INSPECCIÓ

Diumenge passat, fou afectuada per l'Arquitecte Inspector d'Escoles de l'Estat la visita reglamentària als Grups Escolars «Emili Carles Tolrà» de la nostra població, el qual tingué caluroses paraules d'elogi per la bonica edificació i fent constar que les mateixes reuneixen el màxim de condicions higièniques i pedagògiques, afegint que són molt poques les poblacions d'Espanya que gaudeixin d'unes escoles nacionals de tan moderna i acurada construcció.

Dita visita és la reglamentària per tal de poder informar a l'Estat de la construcció d'Escoles i perquè aquest pugui acordar tot seguit el pagament de la subvenció de 80.000 ptes. que com ja sabem té concedida a aquest Ajuntament i que ben aviat li seran lliurades.

PRORROGA

SOBRE LA DECLARACIÓ DE VI

El B. O. de la Generalitat de Catalunya corresponent al dia 16 del mes que som, publica una Ordre Circular del Govern de la República, per mitjà de la qual és ampliada fins el dia 31 d'aquest mes, el termini de la presentació de les declaracions de les cullites i existències de vi, a les oficines de l'Ajuntament.

Ço que es fa avinent per a coneixement de tots aquells interessats els quals pertoquin les obligacions esmentades i que no ho h'guessin efectuat en el termini legal.

NEU A LA MUNTANYA

Avui al migdia s'ha pogut veure nevada per primera vegada durant aquest hivern, la muntanya de Sant Llorenç del Munt.

NAIXEMENT

Dia 12.—Ramona Martínez Montagut filla de Laureà i d'Anna.

L'enhorabona als pares i llurs famílies.

DEFUNCIÓ

Avui dia 18.—Gaietana Barcons Muntané, vídua de 83 anys.

La nostra més sentida condolença als seus familiars.

ESTANC de torn per a diumenge,

Plaça Mestre Gelonch, 10

FARMACIA de torn per a diumenge,

Torres, 1

Cine Sonor Ateneu

Esplèndid programa pel diumenge 20 gener 1935

Noticiari Sonor "Paramount"

L'acreditada i aplaudida casa «WARNER BROS.» presenta a Joan Blondell i Wallace Ford en la bonica producció:

CENTRAL PARK

Més acció, més emocions i més sorpreses que mai!

L'incomparable actor Richard Barthelmess amb Sally Eilers i Tom Brown en la incomparable cinta

AEROPUERTO CENTRAL

La tràgica història de dos germans que varen voler salvar dels perills de l'aire a una encantadora aviadora professional.

És un film «Warner Bros.» DOBLAT EN CASTELLÀ

De complement **còmica** de la mateixa casa

Per a combatre el fred
el millor és un bon foc

i per llenya no cal patir:
torrats de pi, bons costals,
així com també estelles
seques, alzina i torrats de
plàtan, tot a molt bon preu

Masover de Càn Padró

Per encàrrecs dirigir-se a la
CARRETERA DE SENTMANAT, 71
tots els dissabtes de 1 a 5 tarda

Report a domicili

A sria. Bancària CLARNUS

Diputació, 309, entressol, 1.ª (entre Bruc i Llúria)

Hores de despatx: 9 a 12 matí - Telèfon 20302

BARCELONA

Préstecs de diners i de grans capitals
en hipoteques o document privat, etc.
i sobre tota classe de finques urbanes
i rústiques, etc.

(Tramitació ràpida i reservada)

En totes les poblacions i pobles d'Espanya, es faciliten préstecs de capital en metàl·lic, des de 25.000 fins a 3.000.000 de pessetes. Amb la garantia, per al peticionari que sol·liciti el préstec, de nostra rigorosa reserva. Tipus d'interès, des del 5% anual. Pagament d'interessos, per trimestres o semestres vençuts, sense recàrrecs ni apremis. Temps de duració de les operacions de préstec, (termini de venciment), des d'un fins a 20 anys, o sigui pel número d'anys que es convingui, indistintament a curt o llarg termini, amb dret en el venciment a pròrroga o aplaçament, lliure de recàrrec i apremi, sempre i quan s'estigui al corrent de pagament d'interessos. Condicions per a la devolució del capital prestat amb facilitats i avantatges per a l'amortització voluntària, o sense ella; l'amortització voluntària pot afectar-se indistintament o conjuntament pels procediments de parcial, mixta i total.